

Vlaanderen
is diervriendelijk

Huisdierwijzer paard

Equus ferus caballus

DEPARTEMENT
OMGEVING

vlaanderen.be/huisdierinfo

////////////////////////////////////

HUISDIERWIJZER: PAARD & PONY

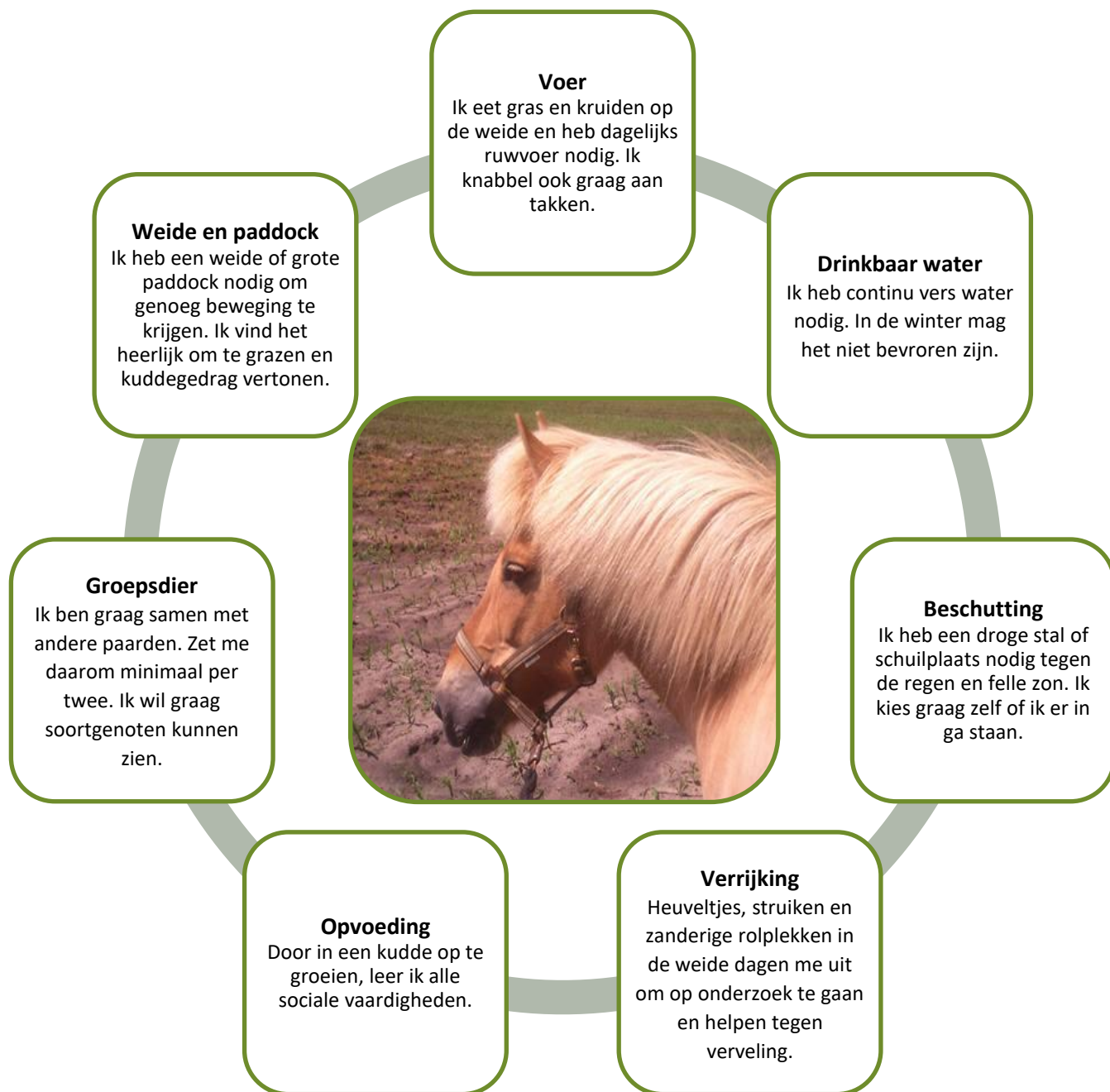
Equus ferus caballus

////////////////////////////////////

INHOUD

1	Overzicht	3
2	Natuurlijk gedrag en behoeften	4
3	Huisvesting en verzorging	5
3.1	Huisvesting	5
3.1.1	De stal	5
3.1.2	De weide	5
3.1.3	Beschutting	6
3.1.4	Afsluiting	7
3.2	Gezelschap	7
3.3	Voeding	8
3.3.1	Ruwvoer	8
3.3.2	Krachtvoer	9
3.3.3	Vitamines en mineralen	9
3.4	Water	9
3.5	Verzorging	10
4	Gedrag en omgang met het dier	10
5	Gezondheid	11
5.1	Voortplanting	11
5.2	Gezondheid	11
5.3	Meest voorkomende gezondheidsproblemen	12
6	Aankoop of adoptie	13
7	Kosten	14
7.1	Eenmalige kosten	14
7.2	Maandelijke kosten	15
7.3	Jaarlijkse kosten	15

1 OVERZICHT

2 NATUURLIJK GEDRAG EN BEHOEFTE

Paarden en pony's stammen af van de tarpan, een inmiddels uitgestorven voorouder. Het paard zoals wij het kennen, komt uit Azië (Kazachstan) en trok later naar Europa, via de steppes van Oekraïne. Er bestaan naast paarden nog meer soorten paardachtigen, zoals ezels, halfezels (*Equus hemionus*), zebra's en przewalski paarden. Sommige soorten worden met uitsterven bedreigd. Ze komen alleen nog voor in enkele afgezonderde natuurgebieden.

Van nature leven paarden in kuddes. De natuurlijke speenleeftijd van veulens ligt rond 9 maanden. Het spenen gebeurt als de merrie te mager wordt of voor zij een nieuw veulen krijgt. Merries blijven hun hele leven lang bij in de kudde. Als ze ongeveer 3 jaar zijn, trekken jonge hengsten meestal weg in vrijgezelligengroepen: groepjes van jonge hengsten. Hengsten kunnen daardoor prima samen in groepen leven, als er geen merries in de buurt staan. Als er merries binnen bereik zijn, kan dit gemakkelijk tot onderlinge strijd leiden. In een gemengde kudde houdt men daarom beter niet meer dan één vruchtbare hengst. Gecastreerde hengsten of ruinen kunnen zonder problemen bij elkaar en bij merries staan. Paarden in grote kuddes vormen onderling duidelijke bevriende subgroepen van twee tot zes dieren.

De wilde paarden die tegenwoordig vrij leven zijn meestal ontsnapte of opzettelijk losgelaten gedomesticeerde paarden, zoals de paardenrassen konik (België), Camargue (Frankrijk), mustang (USA) en brumby (Australië). Er zijn maar een paar echt wilde kuddes (o.a. Mongolië). Gezonde paarden kunnen overleven onder diverse omstandigheden, zoals in berggebieden, op steppes en in moerasachtige gebieden. Hun natuurlijke vijanden zijn grote dieren zoals wolven, en een bedreiging is voedseltekort gedurende strenge winters.

Er bestaan veel verschillende paardenrassen. Deze verschillen o.a. in temperament, lichaamsbouw, grootte en kleur. Koudbloedrassen zijn robuuste, breed gebouwde paarden, zoals de Haflinger en het Belgisch trekpaard. Warmbloedpaarden en volbloeden zijn slankere, meestal temperamentvolle paarden, zoals de Arabier, de Engelse volbloed en het Belgisch warmbloedpaard (BWP). Paarden kunnen enorm in grootte variëren, gaande van een schofthoogte van 70 cm tot 2 m. Dieren met een schofthoogte van maximum 1,47 m worden pony's genoemd.

Indeling in het dierenrijk

Rijk	<i>Animalia</i> (dieren)
Stam	<i>Chordata</i> (chordadieren)
Klasse	<i>Mammalia</i> (zoogdieren)
Orde	<i>Perissodactyla</i> (onevenhoevigen)
Familie	<i>Equidae</i> (paardachtigen)
Soort	<i>Equus ferus caballus</i> (paard)

3 HUISVESTING EN VERZORGING

3.1 HUISVESTING

Paarden zijn goed aangepast aan het klimaat en kunnen meestal het hele jaar buiten op de weide lopen. Ze hebben dan een beschutting in de vorm van een schuilhok of een natuurlijke beschutting nodig. Hou bij de inrichting van je stal en weide ook rekening met het landschap, en gebruik natuurlijke elementen voor een integratie in de natuur.

3.1.1 De stal

De ideale stal voldoet aan volgende vereisten:

- voldoende groot voor het aantal en type dieren
- stevig en veilig
- beschutting tegen wind en regen, en ook tegen de zon en insecten
- vlotte aansluiting aan de weide
- met verharde bodem in en rond de stal

De **grootte** van de stal is afhankelijk van de grootte van het dier. Een vuistregel is dat de stal minstens zo groot is als het kwadraat van tweemaal de schofthoogte ($= (2 * \text{schofthoogte})^2$). Een paard van 1,7 m heeft dus een minimaal staloppervlak van 11,6 m² nodig ($(2 * 1,7\text{m})^2 = 11,6 \text{ m}^2$). De kleinste zijde van een box dient steeds minstens 1,5 maal de schofthoogte te bedragen. Voor twee pony's is een stal van minstens 20 m² nodig, en voor twee paarden wordt minstens 25 m² aangeraden.

Als **bodembedekking** heb je verschillende keuzes zoals stro, houtkrullen en hennep. Elke keuze heeft zijn eigen voor- en nadelen. Zo is stro bijvoorbeeld goed tegen verveling, maar bevat het meer stof. Houtkrullen produceren weinig stof, maar blijven dan weer gemakkelijker in de hoeven plakken. Hou dus rekening met de kostprijs, de structuur van de bodembedekking en het eetgedrag van het dier. Zaagsel bevat te veel stof en is daarom af te raden. Sommige paarden eten de bodembedekking op, waardoor ze last kunnen krijgen van verstopping. Hou dus ook rekening met elk dier individueel en voorziet altijd voldoende hooi of voordroog, dat is lichtgedroogd gras dat fermenteert in plastic.

Als je zelf niet de mogelijkheid hebt om een paard goed op te stallen, dan kan je gebruik maken van een manege of pension. Bezoek op voorhand meerdere mogelijkheden en vergelijk ze op verschillende punten. Het Paardenpunt Vlaanderen heeft het [Equilabel](#) om de kwaliteit van onder andere pensions en maneges te quoteren.

Voor het bouwen van een stal is in principe een vergunning verplicht. Vraag na bij je gemeente welke vergunningen aangevraagd moeten worden.

3.1.2 De weide

Een paardvriendelijke weide heeft volgende kenmerken:

- Ze is **groot** genoeg. Een weide voor twee kleine pony's moet minstens 1.000 m² groot zijn. Voor paarden is meer ruimte nodig. Een vuistregel is dat vier paarden een jaar kunnen leven op 1 hectare (= 10.000 m²). Een grote weide is ook beter om wormproblemen te voorkomen.
- Struiken of bomen geven **extra beschutting** tegen regen en wind, maar ook tegen felle zonneschijn op warme

dagen. Eventueel kan je de stammen afschermen met gaas om te beletten dat de dieren de schors opeten.

- **Vrij van giftige planten.** Heel wat planten zijn giftig. Bekende voorbeelden zijn taxus, esdoorn en jacobskruiskruid. [Meer info over giftige planten en struiken.](#)
- Voor paarden zonder hoefijzers: een verharde zone zodat de hoeven beter slijten.
- Er is natuurlijke **verrijking** voor de dieren, bv. een zanderige plaats om in te rollen, heuvels of een ondiepe poel. Die voorkomen verveling en stimuleren beweging.
- Goede **voedingsbron**. De hoeveelheid gras moet van voldoende kwaliteit zijn en aangepast aan het aantal dieren en hun behoeften. Bij koude, inspanningen of wanneer de merrie drachtig is of zoogt, is de behoefte groter. Om een goede weide optimaal te houden is een doordacht weidebeheer noodzakelijk. Te veel en te rijk gras kan, voornamelijk in het voorjaar, schadelijk zijn en leiden tot hoefbevangenheid en obesitas.
- **Watervoorziening.** Paarden moeten hun dorst meerdere keren per dag kunnen lessen en moeten onbeperkt toegang hebben tot drinkbaar water. Op warme dagen kunnen paarden tot 60 liter water per dag drinken.

3.1.3 Paddock

Een paddock is een omheinde zone, meestal met een zandbodem. Het is vaak kleiner dan een weide en kan deel uitmaken van de uitloop van een stal. Er bestaan verschillende soorten paddocks, bijvoorbeeld een paddock paradijs. Ze komen voor in allerlei vormen en maten. Als er geen toegang is tot gras, is het belangrijk om voldoende hooi of voordroog te voorzien.

In een weide voelt een paard zich thuis en dit kan niet vervangen worden door een kleine paddock. Een paddock kan dienen voor het huisvesten van paarden die tijdelijk niet in de wei mogen (blessure) of om de begrazing van de weide beter te controleren in het kader van weidemanagement. Het kan ook helpen om de grasinname van individuele dieren te monitoren. De keuze om een paard in een paddock te laten verblijven hangt af van het individuele dier en hoeveel behoefte het heeft om te lopen. Een hele ruime paddock, zoals een paddock paradise, kan een weide wel vervangen.

3.1.4 Beschutting

Paarden die buiten worden gehouden, moeten kunnen opgestald worden of over beschutting beschikken. De beschutting kan een schuilhok of natuurlijke beschutting zijn zoals bomen, hagen of struiken. Ze moet de dieren beschermen tegen wind en neerslag, maar ook tegen hitte, felle zon en insecten. Hou er rekening mee dat natuurlijke beschutting ook in de winter moet voldoen als de bomen en struiken hun bladeren verliezen.

Hou er rekening mee dat je niet altijd zomaar een schuilstal mag plaatsen op een weide. Informeer bij je gemeente welke regels er gelden en welke types constructies zijn toegestaan. Soms zijn vaste schuilstallen niet toegelaten, maar zijn alternatieven wel mogelijk. Denk bijvoorbeeld aan mobiele plooistallen of tenten die je eenvoudig kunt opzetten en verplaatsen.

Als je een schuilstal gebruikt, moet je rekening houden met de vorm en afmetingen van de weide maar ook met de windrichting. De gesloten zijde moet naar de dominante windrichting georiënteerd zijn. In de zomer mogen de zijwanden weggelaten worden. De beschutting moet dan voldoende schaduw geven en geventileerd zijn. De bodem van het schuilhok moet voldoende droog en comfortabel zijn. De minimale oppervlakte hangt af van de grootte van het dier.

Minimum afmetingen voor de schuilstal

Schofthoogte dier (cm)	Minimumoppervlakte (m ²)
< 120	4
120 – 134	4,5
134 – 148	5,5
148 – 162	6
162 – 175	7,5
> 175	8

Het dak moet minstens 0,8 m hoger zijn dan de schofthoogte. Gebruik ook hier materiaal dat beschutting biedt tegen warmte en koude. Als er meerdere dieren op de weide staan, moet de toegang voldoende breed zijn. Beter een brede stal dan een diepe.

3.1.5 Omheining

De afsluiting moet aangepast zijn aan de weide en de dieren. Omdat ze moet voorkomen dat de dieren ontsnappen, moet ze voldoende hoog zijn, maar ook onderaan laag genoeg.

De minimale hoogtes voor de omheining zijn:

- Paarden: 1,25 m
- Pony's: 1 m
- Hengsten: 1,4 m

De omheining moet stabiel, veilig en duidelijk zichtbaar zijn zodat de dieren zich niet verwonden. Houten palen verbonden met dwarsbalken zijn ideaal voor paarden. Het geheel past ook mooi in het landschap.

Om te voorkomen dat paarden zich tegen de afsluiting gaan schuren, is het noodzakelijk om zowel bovenaan als onderaan een schrikdraad aan te brengen. Prikkelraad is absoluut af te raden. Het is dieronvriendelijk en kan ernstige verwondingen veroorzaken.

[Meer informatie over weideafsluitingen voor paarden.](#)

3.2 GEZELSHAP

Paarden zijn kuddedieren die bij voorkeur in een kleine kudde leven. Andere dieren, zoals geiten of ezels, kunnen ook op dezelfde weide staan, maar ze vervangen het gezelschap van een ander paard niet.

Als je zelf maar één paard kan houden, zorg er dan voor dat het dier andere paarden kan zien of probeer met andere paardeneigenaars af te spreken om de dieren samen te zetten.

Als je een nieuw paard in de groep brengt, dan hou je het eerst een aantal weken apart in een aangrenzende weide. Zo leren de dieren elkaar eerst kennen zonder dat ze een bedreiging vormen voor elkaar. Als de dieren gezond zijn en ze elkaar goed kennen en verdragen, dan kan je ze voor het eerst samen zetten. Voorkom agressie over voeder door op meerdere plaatsen hooi en water aan te bieden.

3.3 VOEDING

De voeding moet afgestemd zijn op het dier en moet rekening houden met de behoeften. Een sportpaard heeft meer energie nodig dan een paard dat alleen maar in de weide staat. Een jong veulen heeft andere behoeften dan een oud paard. Paarden met obesitas zijn gevoeliger voor hittestress en hoefbevangenheid.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen ruwvoer en krachtvoer. Ruwvoer bevat stengels, bladeren en bloemen. Krachtvoer is afkomstig van granen of zaden.

3.3.1 Ruwvoer

Paarden hebben nood aan voldoende ruwvoer van goede kwaliteit. Een richtlijn is dat ze minstens 1% van hun lichaamsgewicht aan droge stof ruwvoeder moeten krijgen. Voor een paard van 500 kg betekent dit minstens 5 kg ruwvoeder in droge stof.

Het is belangrijk dat paarden veelvuldig eten. Meer kauwen zorgt niet alleen voor een bezigheid, het bevordert tevens de speekselproductie, zorgt voor een beter tandafslijting en is beter voor de maag-darmgezondheid. Een tekort aan ruwvoer zorgt voor tandproblemen, maagzweren, gedragsproblemen, koliek, diarree en hoefbevangenheid.

Hooi, gras en als extra kruiden en takken zijn de basis van het rantsoen. Grazen en aan takken knabbelen is zeer goed voor het welzijn van paarden. Een voedingstofarme weide met veel soorten gras en kruiden is ideaal. Ook een weide met uitgegroeid gras (lange halmen) of een weide die al door andere dieren is begraasd, is geschikt. Takken van wilgen (met mate), berk, vlierbes, rozebottel, haagbeuk (*Carpinus betulus*), fruitbomen en gesnoeide brandnetels eten ze graag.

Bij het aanplanten van een paardenweide is de keuze van geschikte grassoorten belangrijk. Paarden grazen het gras veel korter af dan koeien, waardoor grassoorten met lage groeipunten nodig zijn. Grovere grassoorten zoals lammerstaart bieden meer structuur, wat ideaal is voor een paardenrantsoen. Kies voor graszaadmengsels die speciaal voor paarden zijn samengesteld. In sommige grasmengsels wordt ook witte klaver toegevoegd. Dit is minder aangewezen voor een paardenweide wegens de hoge hoeveelheid eiwitten.

De weide is dus niet alleen belangrijk als de ruimte waarin de paarden verblijven, maar het is ook de bron van dagelijkse voeding. Daarom is het aan te raden om vooraf een bodemstaal van de weide te nemen en te laten ontleden. Bij de [Bodemkundige Dienst van België](#) krijg je naast de analyseresultaten tevens eventuele bemestingsadviezen.

Een paardenweide moet je goed onderhouden met een aangepaste bemesting (niet te veel stikstof) en onkruidbestrijding. Te eiwitrijk gras of weiden met veel klaver kunnen gezondheidsproblemen veroorzaken met een risico op hoefbevangenheid en koliek.

In de winter is er minder gras op de weide. Geef dan zeker ruwvoer zoals hooi en voordroog. Geef het ruwvoer in kleine porties en verspreid over zo veel mogelijk voederbeurten. Het hooi moet fris ruiken en vrij zijn van schimmel of stof.

Ruwvoer met weinig suikers (koolhydraten en zetmeel) heeft de voorkeur. Hooi en voordroog zijn geschikt. Geef dikke paarden meer grof hooi en minder gras. Een paard heeft een goede conditie als de ribben voelbaar zijn onder een dun vetlaagje. De botten mogen niet uitsteken en er mogen geen vetophopingen zijn op de nek of rug.

Als extra aanvulling zijn er diverse voeders te koop zoals **bietenpulp** (bekijk de verpakking hoe lang dit moet weken), **zemelen** (moeten nat worden gemaakt), **voederbieten**, **witloof**, **selder** en **wortelen**.

3.3.2 Krachtvoer

In de winter is de energiebehoefte meestal lager omdat het paard minder wordt bereiden en vaker op stal staat. Dan moet er geen krachtvoer gegeven worden. Als het te koud is, hebben paarden wel extra energie nodig voor de warmteproductie. Zorg ook voor voldoende vitamine en mineralen.

Sportpaarden kunnen behoefte hebben aan extra energie, en daarvoor zijn er diverse **krachtvoerders** te koop. Geef nooit grote hoeveelheden krachtvoer in één keer, want dit kan de vertering verstoren.

3.3.3 Vitamines en mineralen

Naast ruwvoer hebben paarden **vitamines en mineralen** nodig. Geef dus een compleet mineralen- en vitaminesupplement dat past bij de levensfase van het paard. Voorzie ook een (witte) **zoutliksteen** en schoon **drinkwater**.

Bij voederproblemen moet je een expert raadplegen of kan je te rade gaan bij de [Dienst Paardenvoeding](#) van de Universiteit Gent.

Wat voer je een paard?

Dagelijks voer	Met mate voeren	Niet voeren
Hooi	Groenten (rode biet, koolrabi, selder, witloof, rapen, wortelen)	Suikerrijke traktaties (melasse)
Gras op de weide	Fruit (appel zonder klokhuis, peer, mandarijnen/clementines, banaan, frambozen, blauwe bessen, braambessen)	Brood
Kruiden	Krachtvoer	Andere groenten en fruit dan hiernaast vermeld (in de tweede kolom)
Aanvullende vitamines en mineralen	Bietenpulp, voederbieten	

3.4 WATER

Paarden moeten vrij toegang hebben tot drinkbaar water. De hoeveelheid water die nodig is, verschilt van paard tot paard en volgens de weersomstandigheden. Algemeen is er dagelijks minstens 5 liter water nodig per 100 kg lichaamsgewicht. Voor een volwassen paard betekent dit 25 à 50 liter. Bij inspanningen, hoge temperaturen of wanneer het om een zogende merrie gaat, dan zal de nodige hoeveelheid nog hoger zijn.

Het is dus belangrijk dat hier de nodige aandacht aan wordt besteed. Idealiter wordt leidingwater, regenwater of grondwater voorzien dat na analyse geschikt is bevonden. Bij vriesweer moet je de nodige maatregelen nemen opdat het water niet bevriest. Op zomerse dagen moet je er voor zorgen dat het water niet te veel verdampt.

3.5 VERZORGING

Dagelijks

- Zorg voor de dagelijkse beweging van het dier.
- Vul de drinkbakken bij zodat er continu vers water is.
- Voeder de dieren.
- Kijk of de dieren er gezond uitzien en zich normaal gedragen.
- Verwijder de mest uit de stallen en bekijk of er nog voldoende bodembedekking is, strooi bij als het nodig is.

Minstens eenmaal per week

- Borstel de dieren en controleer tegelijkertijd op wonden en parasieten.
- Reinig de stal en strooi ze in.
- Controleer de hoeven op steentjes of andere voorwerpen.

Een aantal keer per jaar

- Onderhoud de weide, bijvoorbeeld door lange delen te maaien.
- Haal de stal volledig leeg, spuit grondig proper en desinfecteer.
- Behandel de dieren tegen parasieten zoals wormen, volgens de instructies van de dierenarts.
- Vraag de dierenarts om de nodige vaccinaties.
- Laat het gebit jaarlijks controleren.
- Laat de hoeven om de 6 à 10 weken bekappen.

4 GEDRAG EN ONGANG MET HET DIER

Paarden hebben behoefte aan gezelschap van soortgenoten, een interessante omgeving en de mogelijkheid om deze te onderzoeken. Een ruime weide met verrijkende structuren zoals struiken, een zandkuil of heuvel, zijn aangeraden. Een paard dat zich verveelt, kan stereotiepe gedragingen gaan vertonen, chagrijnig worden, of juist apathisch zijn. Paarden die heel passief zijn, hebben mogelijk ook last van verveling en stress.

Paarden kunnen trappen en bijten. Dit gebeurt als schrikreactie, uit angst of omdat ze eerdere negatieve ervaringen hebben gehad waartegen ze zich willen verdedigen. Merries zullen eerder trappen met de achterbenen en hengsten meer met de voorbenen. Hengsten zullen vaak ook speels bijten, maar dit kan ook pijnlijk zijn. Paarden zien niet wat er achter hen gebeurt. Ze kunnen daardoor schrikken als er iemand zonder waarschuwing achter hen door loopt en als reactie stampen.

Een paard met spanning rond de neus (rimpels en vertrokken neusgaten), een zwiepende staart en/of oren die naar achteren wijzen is gestrest of geïrriteerd. Als de oren plat in de nek gaan, dreigt het paard werkelijk en zal het bijten als deze boodschap genegeerd wordt. Voorkom dergelijke situaties door de gezichtsuitdrukkingen in de gaten te houden en niet verder te gaan met handelingen die het paard niet graag heeft.

Onder normale omstandigheden zorgen paarden niet voor overlast. Een paard alleen houden of opsluiten in een stal kan wel voor overlast zorgen doordat het frequenter hinnikt en stamp. Uiteraard kan een mesthoop wel geuroverlast veroorzaken.

Als je met je paard de weg op gaat, hou dan ook rekening met de veiligheid en zichtbaarheid van zowel ruiter als paard. Ook voor paarden bestaat er reflecterend en fluorescerend materiaal. Voor je de baan echter opgaat, moet je zeker [zorgen dat je de wegcode kent](#).

5 GEZONDHEID

5.1 VOORTPLANTING

Hengsten zijn vruchtbaar op de leeftijd van 1 jaar en merries op 2 à 3 jaar.

Merries kunnen het hele jaar hengstig worden, maar in de winter is het minder duidelijk. Om de drie weken zijn ze hengstig. Tijdens de hengstigheid is de merrie vaak wat ongedurig en onrustig. Het is beter alleen tussen april en augustus een dekking toe te staan, zodat de veulens in een warme periode geboren worden. Na een dekking zijn merries gemiddeld 11 maanden drachtig.

De geboorte wordt aangekondigd door het verdikken en druppelen van de uier, het zogenaamde kegelen, en vindt dan gewoonlijk binnen een dag plaats. Het veulen moet binnen een kwartier persen geboren worden, anders zijn er mogelijk complicaties en moet meteen een dierenarts gecontacteerd worden. Na de geboorte likt de moeder het veulen schoon en na 30 minuten zal een gezond veulen proberen te gaan staan.

5.2 GEZONDHEID

Paarden worden best preventief **gevaccineerd** tegen influenza (griep), tetanus en rhinopneumonie. De eerste vaccinatie gebeurt bij het spenen en dient na 4-6 weken herhaald te worden. Na 6 maanden gebeurt een derde enting. Vaccineren tegen rhinopneumonie gebeurt vervolgens tweemaal per jaar. Drachtige merries worden daarbovenop driemaal gevaccineerd tijdens de dracht. Vaccinaties tegen influenza en tetanus worden gewoonlijk jaarlijks herhaald. Als de paarden vaak in contact komen met andere paarden, zoals op een manege, bij keuringen of wedstrijden, dan is het aan te raden om dit ook tweemaal per jaar te doen. Ook als je naar het zuiden reist met je paard zijn meer vaccinaties (o.a. tegen het Westnijlvirus) aangeraden. Je dierenarts kan je informeren over het ideale vaccinatieschema voor jouw paard.

Ontwormen is noodzakelijk ook als je paard in goede conditie is en geen symptomen vertoont. Dit moet regelmatig na mestonderzoek gebeuren of volgens de instructies van de dierenarts. Een goed weidemanagement kan het risico op wormen drastisch doen dalen. De weide moet ook voldoende groot zijn zodat de paarden niet grazen op de mestplaats. Een begrazing samen met runderen of schapen vermindert de kans op wormbesmettingen.

Laat minstens één maal per jaar het **gebit** controleren door een paardentandarts. De tanden van paarden groeien voortdurend. Wanneer de boven- en ondertanden niet perfect op elkaar staan, slijten ze ongelijk af en kunnen er scherpe haken ontstaan. Dit bemoeilijkt het eten en veroorzaakt letsels in de mond. Ook als er ogenschijnlijk geen problemen zijn, is een jaarlijkse controle onontbeerlijk. Paarden kunnen hun gebitsproblemen namelijk lang verborgen houden. Het beste tijdstip om het gebit te laten controleren is op het einde van het weideseizoen. Dan wordt namelijk het aandeel ruwvoer in het rantsoen geleidelijk aan opgedreven, wat meer inspanningen vraagt.

Voor de **hoeven** is het noodzakelijk dat de paarden op een schone, droge ondergrond staan en dat ze dagelijks bewegen. Je kan zelf geregeld de binnenkant van de hoeven controleren. Vraag aan de hoefsmid of je

dierenarts hoe je dit best doet. Om de 6 à 10 weken moeten de hoeven bekap worden. Problemen met de hoeven die niet tijdig worden behandeld, hebben grote en pijnlijke gevolgen, die vaak een lang herstel vragen.

5.3 MEEST VOORKOMENDE GEZONDHEIDSPROBLEMEN

Als je dier zich anders gedraagt dan normaal of je merkt een van onderstaande symptomen op, raadpleeg dan een gespecialiseerde dierenarts. Bepaalde ziektes, zoals infectieuze anemie, Westnijkooorts of dourine, zijn zo gevaarlijk dat je ze meteen moeten melden bij de overheid. Ze komen gelukkig niet vaak voor. [Meer informatie over officiële aangifteplichtige ziekten.](#)

Infecties veroorzaakt door bacteriën of virussen kunnen erg besmettelijk zijn. Een goede hygiëne, ook van het materiaal, en een isolatie van de zieke dieren is noodzakelijk.

De meest voorkomende gezondheidsproblemen bij paarden zijn:

- **Inwendige parasieten** bv. longwormen, lintwormen
Symptomen: algeheel slechte conditie en soms opgeblazen buik, koliek, hoesten.
Een paard kan ook wormen hebben maar geen symptomen. Laat daarom regelmatig een mestonderzoek uitvoeren en ontworm het dier op advies van de dierenarts.
- **Externe parasieten en huidaandoeningen** bv. schurft, schimmels, bacteriële besmettingen.
Symptomen: jeuk, schilferige huid, slechte vacht, kale plekken, zweren, korstjes op de benen.
In de meeste gevallen moet er een huidafkrabbel genomen worden om de oorzaak van de huid- en haarproblemen vast te stellen.
- **Staart- en maneneczeem, zomerschurft, zomereczeem**
Symptomen: jeuk, haarverlies voornamelijk aan staart en manen tijdens lente en zomer, verdikte huid, kloven.
Zomerschurft is in feite geen schurftinfectie. Het is waarschijnlijk een overgevoeligheidsreactie tegenover steekmuggen die vooral actief zijn in de zomermaanden. In de winter groeit het haar terug. De aandoening begint gemiddeld als het dier ongeveer 2 jaar oud is en is waarschijnlijk erfelijk. Contact met de muggen moet vermeden worden en daarnaast is symptomatische behandeling mogelijk.
- **Droes**
Symptomen: koorts, sloom zijn, slecht eten, eerst waterige daarna etterige neusvloe, hoesten, benauwdheid, slikproblemen.
Droes is een zeer besmettelijke bacteriële luchtwegaandoening. Besmetting kan ook gebeuren door overdracht via materiaal zoals emmers, voederbakken of via de lucht.
- **Influenza of griep**
Symptomen: hoge koorts, hoesten, algemeen ziek, weinig eetlust, waterige neusvloe.
De ziekte wordt veroorzaakt door het influenzavirus en is zeer besmettelijk. Het verzwakt de weerstand waardoor ook andere ziekteverwekkers kunnen toeslaan. De ziekte kan leiden tot chronische luchtwegproblemen.
- **Rhinopneumonie**
Symptomen: variëren van milde verkoudheid tot ernstige ademhalingsproblemen, verlamming van de achterhand, abortus.
Er is geen behandeling mogelijk, alleen preventieve vaccinatie. Bij een vermoeden van rhinopneumonie verwittig je onmiddellijk de dierenarts en neem je de nodige maatregelen zodat andere paarden niet kunnen besmet worden.
- **Koliek**
Symptomen: naar de buik bijten en schoppen, onrustig zijn, willen rollen, zweten, staart zwiepen.

- gechipt zijn
- geregistreerd zijn in de centrale databank
- een Europees conform paspoort hebben

De identificatiedocumenten en eventuele aanpassingen kan je in orde brengen via het online platform [HorseID](#) of via de [Belgische Confederatie van het Paard: BCP](#). Dit moet gebeuren voor het dier één jaar oud is.

Paarden kan je kopen bij particulieren, handelaars of fokkers of adopteren bij een [paardenasiel](#). Kijk naar meerdere paarden en neem een ervaren paardenkenner mee voor aankoopadvies. Meer informatie kan je bekomen bij het [Paardenpunt Vlaanderen](#) en [de erkende stamboekverenigingen](#). Koop nooit een paard zonder paspoort. Bij een raspaard hoort bovendien een afstammingsbewijs. Als je van een beroepshandelaar of fokker koopt, dan valt de verkoop onder de [consumentenwetgeving](#). Kies een gezond paard en zorg ervoor dat een veulen pas bij jou gehuisvest wordt wanneer het voldoende oud is om gespeend te worden. Kies géén zielige dieren, want daarmee hou je foutieve handel in stand.

Na de aankoop moet het paard een aantal weken wennen aan de nieuwe situatie. Geef het dier in het begin zijn eigen stal en weide zonder andere dieren, maar wel naast de andere paarden. Zo kan het rustig wennen aan de andere dieren, zonder dat er conflicten ontstaan. Als na 14 dagen blijkt dat het paard gezond is, dan kan het in de kudde geïntroduceerd worden.

7 KOSTEN

7.1 EENMALIGE KOSTEN

De aankoop van een pony of paard is duur. De kostprijs is afhankelijk van de leeftijd, het ras, de graad van africhting, specifieke kwaliteiten enzovoort. Als je weinig ervaring hebt, kies je best een paard dat goed opgeleid en verkeersmak is.

Volgende kosten mag je niet vergeten bij de aankoop:

- **Veterinaire keuring** met eventueel bijkomend klinische en radiografische controle (gemiddeld 500 euro).
- Eventuele castratie.
- **Uitrusting** voor het paard: een halster, een leidtouw, borstels en een hoevenkrabber. Heeft jouw paard geen dikke wintervacht dan zal je ook (enkele) dekens moeten aanschaffen. Voor een basisuitrusting reken je 80 euro. Als je ook een duurzaam deken wil, komt er snel 150 euro bij.
- Als je een paard houdt om te berijden, dan heb je **bijkomende uitrusting** nodig voor zowel het dier als voor de ruiter: een hoofdstel, een zadel, een zadeldoek, een singel, stijgbeugels en stijgbeugelriemen, een rijbroek, een ruitershelm en laarzen. Rugbescherming en rijhandschoenen kunnen voor extra veiligheid en comfort zorgen tijdens het paardrijden. De prijzen van de zadels variëren, maar ze beginnen vanaf 400 euro. Het is belangrijk dat het zadel goed past op de rug van het paard om rugklachten te vermijden. De prijs voor een aangepast zadel ligt hoger. Denk ook aan reflecterend en fluorescerend **veiligheidsmateriaal** voor als je de openbare weg opgaat.

Een schuilstal kost makkelijk 2.000 euro. Er kunnen ook kosten gebonden zijn aan het bekomen van omgevingsvergunning. Hou er rekening mee dat je ook opslagruimte voor het voeder, hooi en stro nodig hebt. De kostprijs van de afsluiting is afhankelijk van het materiaal en van de grootte van de weide.

////////////////////////////////////